

Polemika nad judikatúrou k zákonu č.211/2000 o slobode informácií

Peter Wilfling
VIA IURIS

Odporúčaná voľne dostupná literatúra k zákonu č. 211/2000 Z.z.:

- Wilfling, P.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár, problémy z praxe, rozhodnutia súdov. VIA IURIS, 2012, dostupné na <https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2017/08/publikacia-komentar-infozakon.pdf>
- Dobrovodský, R. – Košičiarová, S: Právo na informácie. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, dostupné na http://www.ja-sr.sk/files/Dobrovodsky_Pravo_na_informacie.pdf

„Šedá je teória, zelený je strom života...“

(Goethe: Faust)

- Informácie sú neustále a v obrovskom množstve produkované všetkými osobami a inštitúciami v každej oblasti spoločenského života a vo verejnej sfére. Preto sa informácie, ktoré majú k dispozícii orgány verejnej moci, týkajú veľkého množstva najrozmanitejších situácií a vzťahov.
- Pre zákonodarcu je však veľmi ťažké predvídať a upraviť právnymi normami všetky mysliteľné situácie a vzťahy, v ktorých sa informácie môžu vytvárať, a to tak, aby bolo v každej konkrétnej situácii zaručené spravodlivé riešenie zohľadňujúce ústavné princípy (napríklad ústavné právo na informácie). Nie je v možnostiach zákonodarcu a právnych noriem vyjadrených nedokonalým prirodzeným jazykom vopred predvídať a upraviť všetky nuansy, ktoré život prináša.

- Preto zákonodarca používa **veľa neurčitých pojmov**, ktoré pri aplikácii v konkrétnych prípadoch **umožňujú v každom konkrétnom prípade vykonať ústavne súladný výklad týchto pojmov a prijať taký výklad, ktorý zohľadňuje ústavné princípy a hodnoty**.
- Ide napríklad o pojmy „závažný vplyv na zdravie ľudí“, „informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby“, „informácie týkajúce sa používania verejných prostriedkov“, „informácie týkajúce sa výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci“, „informácie o úlohách alebo odborných službách týkajúcich sa životného prostredia“, „informácie, ktoré majú povinné osoby k dispozícii“ alebo „informácie, ktorých zverejnenie by mohlo byť nevýhodné pre záujmy Slovenskej republiky“.

- aj pojmy, ktoré treba na účely aplikácie zákona o slobode informácií **vyložiť iným ako zaužívaným spôsobom**, a to za tým účelom, aby dôsledky ich výkladu neboli v rozpore s ústavným právom na informácie (napr. pojem „verejné prostriedky“ v § 3 ods. 2)
- povinnosť ústavne súladného výkladu sa však nevzťahuje iba na hmotnoprávne ustanovenia, ale **aj na procesnoprávne ustanovenia**.

aplikácia zákona o slobode informácií:

- exemplárny prípad, kedy treba vždy starostlivo aplikovať ústavne súladný výklad zákonných ustanovení a pojmov použitých v texte zákona
- mechanický, formalistický, bezhodnotový alebo doslovný výklad ustanovení zákona často spôsobuje porušenie ústavného práva na informácie.

- čl. 152 ods. 4 Ústavy SR: „Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.“
- Ústavný súd SR: „Zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu **prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb.** Všetky orgány verejnej moci sú preto povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd...” (napr. II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 209/07, podobne aj I. ÚS 252/07).

I. ÚS 236/06:

*„Ústavná povinnosť orgánov verejnej moci poskytovať informácie o svojej činnosti môže byť obmedzená len zákonom, ak ide o opatrenie v demokratickej spoločnosti **nevyhnutné** na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“*

Povinnosť aplikovať **test proporcionality** sa vzťahuje ako na zákonodarnú činnosť (formulovanie ustanovení právnych predpisov), tak **aj na výklad a aplikáciu právnych predpisov** (napr. na rozhodovanie o sprístupnení alebo nesprístupnení informácií)

- Test proporcionality je potrebné aplikovať práve aj v prípadoch, keď orgány verejnej správy a súdy vydávajú rozhodnutie „na základe zákonnej normy poskytujúcej príslušnému orgánu verejnej moci istú voľnosť pri rozhodovaní. Takáto zákonná norma kolíziu základných práv alebo ústavných hodnôt sama jednoznačne nerieši. Zveruje riešenie kolízie príslušnému orgánu verejnej moci.

Najdôležitejšie komponenty testu proporcionality:

- **nevyhnutnosť, resp. potrebnosť (minimalizácia zásahu do práva)**

V tomto kroku sa posudzuje, či bolo obmedzenie základného práva naozaj nevyhnutné a **či nebolo možné dosiahnutie sledovaného cieľa** (t.j. ochrany iného základného práva alebo verejného statku) **iným prostriedkom, resp. spôsobom, ktorý by základné právo obmedzoval v menšej miere, miernejšie, šetrnejšie**. V prípade práva na informácie sa skúma, či neexistoval prostriedok, resp. spôsob, ktorý by síce dosiahol sledovaný cieľ (napr. ochranu súkromia alebo bezpečnosti štátu), ale ktorý by právo na informácie obmedzoval v menšej miere, šetrnejšie.

Znovu teda ide o empirické a praktické úvahy. Premietnutím požiadavky „nevyhnutnosti“ je napríklad princíp, že **ak žiadateľ o informácie žiada dokument obsahujúci niekoľko chránených informácií, nemôže sa odmietnuť sprístupnenie celého dokumentu, ale chránené informácie sa majú z dokumentu vylúčiť (napr. začerniť) a zvyšok dokumentu sa musí sprístupniť**.

Tento princíp je v zákone o slobode informácií zakotvený v ustanovení § 12 prvá veta zákona nasledovne: „*Všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie... po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon.*“

- **váženie navzájom kolidujúcich hodnôt** (resp. proporcionalita v užšom zmysle)

- ak sú splnené všetky podmienky stanovené v prvých troch krokoch testu proporcionality (existencia legitímneho cieľa, vhodnosť, nevyhnutnosť), treba napokon posúdiť, **ktoré z kolidujúcich práv (princípov) má prednosť.**

- kolidujúce práva a princípy (hodnoty) sa navzájom „vážia“ a určuje sa, ktorá hodnota má väčšiu váhu alebo dôležitosť.

- je potrebné dať prednosť hodnote, ktorá je v konkrétnom prípade alebo v druhu prípadov dôležitejšia (napríklad právu na informácie alebo právu na súkromie).

- Právna teória k procesu „váženia“ hodnôt uvádza: „*Po prvé, vychádza z dostatočných, vierohodných a relevantných, často odborných informácií (empirická požiadavka).*

Po druhé, vychádza z určitého všeobecne uznávaného, legitímneho rebríčku či hierarchie hodnôt v demokratickej spoločnosti (hodnotová požiadavka).

A po tretie, spočíva v logickej a ospravedlniteľnej analýze a syntéze, v rámci ktorej normotvorný alebo aplikujúci orgán na základe empirických poznatkov a hodnotových východísk vyjadrí a zváži celkové prospechy a ujmy a podľa toho dospeje ku stanoveniu, určeniu alebo uplatneniu zodpovedajúceho obmedzenia alebo výnimky z príslušného základného práva.“

SVOBODA, P.: Ústavní základy správného řízení v České republice. Praha: Linde Praha a.s., 2007, s. 59)

- Alexyho vzorec na vzájomné váženie kolidujúcich práv (princípov):

$$W_{a,b} = \frac{I_a \cdot W_a \cdot R_a}{I_b \cdot W_b \cdot R_b}$$

Pozri napr. *Wintr, J.: Alexyho vážící formule. Právník 5, 2016, str. 446, dostupné na*

[https://kramerius.lib.cas.cz/client/index.vm?page=doc#
uuid:3ce8191f-e29d-4486-b294-9fc4fe4c4325](https://kramerius.lib.cas.cz/client/index.vm?page=doc#uuid:3ce8191f-e29d-4486-b294-9fc4fe4c4325)

Čo je informácia?

Rozsudok NS SR 2 Sžo 190/2008

„Zákon o informáciách pojem „informácia“ nedefinuje. Podľa obsahu slova je informáciou správa, údaj alebo poučenie, ktoré fyzická osoba alebo právnická osoba odovzdáva inej fyzickej alebo právnickej osobe a dovtedy jej nebola známa. Informácia je základom vzájomného vymieňania údajov, ktoré má za cieľ získanie nového poznania. Informáciou je aj štatistické spracovanie údajov.“

– táto definícia **nezohľadňuje kontextuálnu definíciu pojmu informácia** vyplývajúcu z rôznych ustanovení zákona č. 211/2000 Z.z.

§ 5 zákona o slobode informácií - povinne zverejňovanými „informáciami“ sú aj celé dokumenty – napríklad **zápisnice zo schôdzí parlamentu, texty schválených zákonov, materiály predložené na rokovanie vlády, uznesenia vlády alebo materiály programového a koncepčného charakteru.**

§ 5a a § 5b – povinne zverejňovanou informáciou sú aj **zmluvy, objednávky a faktúry**

§ 16 - na základe zákona je možné sprístupniť informácie vo forme **kópií „predlôh s požadovanými informáciami“** (§ 16 ods. 1) alebo **kópií „zo spisov a z dokumentácie“** (§ 16 ods. 8) - t. j. celých dokumentov.

§ 9 ods. 1 - informáciou je **obrazový alebo zvukový záznam**, a tiež aj **obrazová snímka**.

Ktoré informácie má povinná osoba k dispozícii?
Vyhľadávanie a zhromažďovanie informácií vs.
vytváranie nových informácií.

Príklad z praxe:

- Mesto Pezinok bolo požiadané o informácie o **udelení dotácií do oblasti športu z rezervy primátora** – za roky 2011 až 2015 – a to **prijímateľov dotácií, výšky dotácií, účel dotácií a dátumy úhrady dotácií**.
- Výška rezervy primátora na dotácie v oblasti športu za roky 2011 až 2015 je **22 925 eur**.

Odpoveď mesta Pezinok:

Mesto Pezinok **odmietlo sprístupniť** požadované informácie s odkazom na „konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu SR“.

Orgány verejnej správy často odkazujú najmä na rozsudky Najvyššieho súdu SR

sp. zn. 2 Sžo 190/2008

sp. zn. 5 Sži 3/2011

Tieto rozsudky NS SR však obsahujú viaceré právne vety a závery, ktoré sú v priamom rozpore s textom zákona č. 211/2000 Z.z. alebo s účelom zákona !!!

Z rozhodnutia mesta Pezinok:

*„ Konkrétne v rozhodnutí **2 Sžo 190/2008** Najvyšší súd judikoval, že informáciou v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám nie je štatistické spracovanie údajov podľa požiadaviek toho, kto o informácie žiada. V odôvodnení Najvyšší súd uviedol:*

*Zo znenia zákona o informáciách však **nemožno vyvodzovať, že informáciou je aj poskytovanie obsahu spisov**, prípadne že informáciou by malo byť (štatistické) spracovanie údajov zo stoviek spisov podľa požiadaviek, resp. pokynov toho, kto o poskytnutie informácie žiada. Takisto **nevyplýva zo zákona o informáciách jeho využívanie na získanie takých informácií, ktoré by následne žiadateľ (resp. iné subjekty) využil, napr. pri svojej podnikateľskej činnosti alebo inak na získanie majetkového alebo iného prospechu, ani možnosť (tretích osôb) získania napríklad rôznych dokumentov o právnych úkonoch, ktoré sú súhrnom množstva údajov či dohôd a postupov rozličného charakteru, požívajúcich rôznu právnu ochranu.***

Rovnako z neho nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť získavať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať alebo dokonca spracovávať materiály, požadované žalobcom ako žiadateľom o informáciu, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú.

Rovnako zo zákona o informáciách nevyplýva, že by povinné osoby museli vykonávať na žiadosť oprávnených osôb také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu ich právomoci, alebo realizovať šetrenia, či kontrolnú alebo vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie oprávnených osôb. Oprávnené osoby môžu požadovať len informácie o takých im neznámych skutočnostiach, ktoré má povinná osoba k dispozícii, a ktoré je povinná na žiadosť poskytnúť. Rozširujúci výklad, podľa ktorého by povinná osoba musela spracovávať údaje do inej formy, ako je tá, v ktorej sa nachádzajú, alebo poskytovať oprávnenej osobe kompletne podklady, ktoré má k dispozícii, by žiadosť o poskytnutie informácie v skutočnosti zmenil na pokyn nadriadeného, čo nebolo a nie je účelom zákona o informáciách.

Rozsudok Najvyššieho súdu 5 Sži 3/2011

„Zo znenia zákona nemožno vyvodiť, že informáciou je aj poskytovanie obsahu spisu alebo rôznych dokumentov a ich kópií o právnych úkonoch (kúpne či iné zmluvy), ktoré sú súhrnom množstva údajov a ujednaní rôznej povahy, požívajúcich rôznu ochranu, a to tretím osobám, ktoré nie sú účastníkmi konania ani subjektmi právnych vzťahov založených uvedenými úkonmi (nie sú zmluvnými stranami).

Zo znenia zákona o informáciách nemožno vyvodzovať ani to, že informáciou by malo byť spracovanie údajov podľa požiadaviek, resp. pokynov toho, kto o poskytnutie informácie žiada. Takisto nevyplýva zo zákona o informáciách možnosť (tretích osôb) získania napríklad rôznych dokumentov o právnych úkonoch, ktoré sú súhrnom množstva údajov, či dohôd a postupov rozličného charakteru, požívajúcich rôznu právnu ochranu.

Rozsudok Najvyššieho súdu 5 Sži 3/2011

*Rovnako z neho **nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť získavať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať alebo dokonca spracovávať materiály, požadované žalobcom ako žiadateľom o informáciu, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú.***

Rovnako zo zákona o informáciách nevyplýva, že by povinné osoby museli vykonávať na žiadosť oprávnených osôb také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu ich právomoci, alebo realizovať šetrenia, či kontrolnú alebo vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie oprávnených osôb.

Rozsudok Najvyššieho súdu 5 Sži 3/2011

Rozširujúci výklad, podľa ktorého by povinná osoba musela spracovávať údaje do inej formy, ako je tá, v ktorej sa nachádzajú, alebo poskytovať oprávnenej osobe kompletne podklady, ktoré má k dispozícii, by žiadosť o poskytnutie informácie v skutočnosti zmenil na pokyn nadriadeného, čo nebolo a nie je účelom zákona o informáciách.

Žiadosť o poskytnutie informácie má za cieľ sprístupniť verejnosti jej neznáme údaje vo veciach verejných bez toho, aby sa žiadosť stala pokynom na výkon určitých činností alebo postupu povinnej osoby. Mala by sa tým výkonná aj riadiaca funkcia nadriadených, kontrolných alebo dozor vykonávajúcich orgánov a do výkonu verejnej správy by zasahovali subjekty, ktoré za jej činnosť nezodpovedajú a ani ju nevykonávajú.“

- **Poskytovanie obsahu spisov – je v súlade so zákonom a výslovne vyplýva z § 16 ods. 5 a 6 zákona č. 211/2000 Z.z.**

§ 16

(9) Povinná osoba umožní každému bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu **nahliadnúť, robiť si výpisy alebo odpisy alebo kópie zo spisov a z dokumentácie.**

(10) Povinná osoba pritom urobí **opatrenia**, aby nazretím do dokumentácie neboli porušené povinnosti podľa § 8 až 12.

Poskytovanie obsahu spisu:

rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sži 1/2010 zo dňa 16. júna 2010

„Právna norma ustanovená v § 3 zákona o slobode informácií je hmotnoprávnou úpravou práva na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Právna úprava ustanovená v § 23 ods. 2 správneho poriadku má procesnoprávny charakter a oprávňuje správny orgán konajúci vo veci, aby povolil nazrieť do spisov, urobiť si výpis, poskytnúť kópiu alebo informáciu zo spisov iným spôsobom aj iným osobám ako účastníkom konania, ak preukážu odôvodnenosť svojej požiadavky. (...) Nie je možné však odmietnuť právo žiadateľa na poskytnutie informácie žiadanej podľa zákona o slobode informácií z dôvodov aplikácie ustanovenia § 23 ods. 2 správneho poriadku.“

Poskytovanie obsahu spisu: rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Sži 1/2010 zo dňa 15. marca 2011:

*„Napriek tomu, že § 55 zákona o prokuratúre predstavuje, podľa názoru odvolacieho súdu, špeciálnu úpravu nahliadania do spisu, neznamená to, že je tým automaticky vylúčené použitie iných spôsobov sprístupnenia informácií podľa zákona o slobode informácií. Samotný zákon o slobode informácií nepoužíva v § 16 ods. 1 taxatívny výpočet všetkých spôsobov sprístupnenia informácií. Naopak, využíva demonštratívny výpočet, ktorý je vyjadrený slovom „najmä“. Neobmedzuje teda sprístupňovanie len na v § 16 výslovne uvedené spôsoby. Vytvára tým určitý priestor, v rámci ktorého je prípustná miera flexibility, ako povinnej osoby, tak aj žiadateľa. Tento priestor má predovšetkým viesť k čo najefektívnejšiemu a najlepšiemu poskytnutiu informácií a umožňuje sprístupniť aj informáciu, ktorú by napríklad nebolo možné sprístupniť nahliadnutím do spisu, lebo sa v nej nachádzajú údaje, ktoré podliehajú utajeniu a pod. **Ale tým, že sa vyhotoví fotokópia takejto listiny, ktorú už je možné upraviť tak, aby jej časti obsahujúce informácie, ktoré nemožno sprístupniť, boli nečitateľné, alebo sa poskytne len odpis listiny, sa neodoprie žiadateľovi právo na sprístupnenie požadovanej informácie.***

*Na základe vyššie uvedeného je **tvrdenie žalovaného, podľa ktorého ak nie je možné do spisu nahliadať, tak nie je ani možné z neho robiť ani výpisy, odpisy alebo kópie na technické nosiče dát, ako nelogické a nesúladne so zákonom.** Zákon o slobode informácií síce spája s nahliadnutím do spisu možnosť robenia si výpisov alebo odpisov, ale napr. odkopírovanie informácií je už uvedené ako samostatný spôsob sprístupnenia informácií. Zároveň s prihliadnutím na poslednú vetu § 16 ods. 1 zákona o slobode informácií má povinná osoba povinnosť so žiadateľom dohodnúť iný spôsob sprístupnenia informácií a nie automaticky odmietnuť požadované informácie poskytnúť. ... Odvolací súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že s nazeraním do spisov je možné spojiť aj vyhotovenie odpisov alebo výpisov, kópií zo spisu na technický nosič dát, ale automaticky to nevyklučuje ich použitie aj ako osobitného, samostatného spôsobu sprístupnenia informácií, ak samotné nazeranie do spisu osobitný zákon vylučuje.“*

Poskytovanie zmlúv a dokumentov o právnych úkonoch je v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z.

plne legitímne!

!!!

- **Zverejňovanie zmlúv** (dokumentov o právnych úkonoch) – výslovne vyplýva z § 5a zákona č. 211/2000 Z.z.
- Mnohé rozsudky už konštatovali povinnosť poskytnúť zmluvy

Využitie informácií pri podnikateľskej činnosti

– je legitímne a je účelom smernice o PSI !!!:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1103_sk.htm

„Smernica o opakovanom použití informácií verejného sektora (PSI) **sa vzťahuje na najrôznejšie údaje, ktoré generujú subjekty verejného sektora** – napr. mapy, meteorologické, právne, dopravné, finančné a hospodárske informácie – **ktoré môže opakovane používať ktokoľvek ďalší v inovačných výrobkoch**, ako sú navigačné systémy pre autá, predpovede počasia a aplikácie cestovných informácií, ktoré sa dajú sťahovať do inteligentných telefónov. Podľa štúdie z roku 2006 verejné údaje, **ktoré sa opakovane používajú (zdarma alebo za poplatok), vytvárajú v EÚ každoročne obrat odhadovaný najmenej na 27 miliárd EUR.**“

Vyhľadávanie a zhromažďovanie alebo vytváranie novej informácie?

- **nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 830/2016**

Žiadateľ žiadal o informáciu – o oznámenie **spisového čísla rozsudkov Krajského súdu v Bratislave, ktoré boli v súdnom oddelení 9Saz vydané od 21. apríla 2011 do 8. marca 2012 a ktoré zrušili rozhodnutie správneho orgánu podľa § 205j ods. 3 OSP** buď ako jediný dôvod, alebo kumulatívne s inými zákonnými dôvodmi. O rovnakú informáciu žiadal vo vzťahu k súdnemu oddeleniu **10Saz, a to za obdobie od 1. januára 2011 do 8. marca 2012.**

- **Krajský súd v Bratislave** ako povinná osoba **rozhodol o odmietnutí žiadosti** s odôvodnením, že krajský súd ako povinná osoba **nevedie evidenciu súdnych rozhodnutí podľa formy rozhodovania**, t. j. podľa paragrafov a zákonov, na ktoré vo svojej žiadosti poukazuje sťažovateľ, v danom prípade podľa § 250j ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku
- Najvyšší súd SR uviedol, že **krajský súd ako prvostupňový správny orgán s požadovanými informáciami nedisponoval, musel by ich vyhľadávať podľa kritérií zadaných žalobcom** a preto žalobcu v súlade so zákonom odkázal na postup podľa § 64 ods. 1 vyhlášky č. 543/2005 Z.z.

Z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 830/2016:

*„10.1 Krajský súd ako povinná osoba sprístupňujúca informácie odmietol podľa § 15 ods. 1 zákona o slobode informácií žiadosť sťažovateľa o sprístupnenie informácie (...) **na tom základe, že povinná osoba nevedie evidenciu súdnych rozhodnutí podľa formy rozhodovania, t. j. podľa paragrafov a zákonov, na ktoré vo svojej žiadosti poukazuje sťažovateľ, v danom prípade podľa § 250j ods. 3 OSP. S týmto záverom sa stotožnili aj správne súdy, konkrétne aj najvyšší súd v napadnutom rozsudku.***

*10.2 **S uvedenými závermi sa však ústavný súd stotožniť nemôže.** Uvedené odôvodnenie totiž nezohľadňuje kľúčové premenné, ktoré si vzhľadom na ústavné garancie práva sťažovateľa na informácie vyžadovali byť vzaté do úvahy a byť riadne zodpovedané.*

*10.3 **Po prvé, to, že krajský súd nevedie evidenciu súdnych rozhodnutí podľa formy rozhodovania, t. j. podľa paragrafov a zákonov, ešte neznamená, že krajský súd nemá interný elektronický register podaní a rozhodnutí, resp. vhodný interný počítačový softvér, v rámci ktorého je možné dohľadať konkrétnu rozhodovaciu činnosť konkrétnych senátov krajského súdu.** Krajský súd mohol a mal sťažovateľovi ako žiadateľovi objasniť, či takýmito elektronickými prostriedkami disponuje, či ich v prípade kladnej odpovede využil pri snahe vyhovieť žiadosti sťažovateľa a s akým výsledkom.*

10.4 Po druhé, krajský súd mohol a mal využiť pri vybavovaní žiadosti sťažovateľa postup obdobný, ako využil Krajský súd v Košiciach pri vybavovaní takmer totožnej žiadosti sťažovateľa. **A teda krajský súd mohol dopytovať konkrétne senáty 9Saz a 10Saz a informovať sťažovateľa, či podľa informácií z týchto senátov existujú také rozhodnutia, aké sťažovateľ vo svojej žiadosti označil (a v prípade kladnej odpovede takéto požadované rozhodnutia, samozrejme, sprístupniť).** Ústavný súd nevyslovuje, že zodpovedný pracovník za vybavenie žiadosti takýmto spôsobom reálne nepostupoval, ale **bolo potrebné, aby krajský súd sťažovateľovi uvedené riadne oznámil v písomnom rozhodnutí a dal tak najavo, že sa jeho žiadosti snažil vyhovieť aj tým spôsobom, že vyťažil samotné senáty 9Saz a 10Saz s konkrétnym výsledkom.**

10.5 Po tretie, **nič nebránilo** (resp. ak bránilo, bolo potrebné to zdôvodniť) **krajskému súdu, aby sťažovateľovi zaslal kópie všetkých rozhodnutí (právoplatné a anonymizované) prijatých v senátoch 9Saz a 10Saz v sťažovateľom požadovanom a označenom období (ktoré, samozrejme, krajský súd má minimálne v papierovej forme archivované – mysliac tým konkrétne spisy senátov 9Saz a 10Saz) s tým, aby si sťažovateľ sám v uvedených rozhodnutiach vyhľadal podľa jeho kľúčových bodov tie, ktoré požadoval.**

10.6 Po štvrté, **právna úprava § 64 ods. 1 a 2 vyhlášky** Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), na ktorú krajský súd sťažovateľa odkázal, **nie je v prípade sťažovateľovej žiadosti relevantná, keďže sťažovateľ nežiadal o potvrdenie o skutočnostiach známych z konkrétneho spisu, ale žiadal o informácie o spisových značkách rozhodnutí (vecí) v určitých okruhoch právnych problémov, ktoré mu v čase podania žiadosti neboli známe (ich existencia, počet, konkrétne spisové značky a pod.), kde by až následne (ak by také rozhodnutia, ktoré sťažovateľ definoval vo svojej sťažnosti, existovali a krajský súd by ich sťažovateľovi sprístupnil na základe jeho žiadosti) sťažovateľ mohol už z konkrétneho spisu (následne už jemu známeho podľa sprístupnených spisových značiek) požadovať v zmysle vyhlášky potvrdenie o skutočnostiach známych zo súdneho spisu, prípadne odpis alebo rovnopis niektorej písomnosti.**

10.7 Keďže uvedené nedostatky pri vybavovaní sťažnosti sťažovateľa zo strany krajského súdu, ktoré nie sú zlučiteľné s právom sťažovateľa na informácie, neodstránil ani najvyšší súd v napadnutom rozsudku, došlo podľa názoru ústavného súdu **k porušeniu základného práva sťažovateľa na informácie v zmysle čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy.** Zároveň tak nedošlo zo strany najvyššieho súdu k zodpovedaniu (reakcii) kľúčových otázok dôležitých pre spravodlivé rozhodnutie veci a **odôvodnenie napadnutého rozsudku je tak nepostačujúce pre konštatovanie zachovania práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,** ktoré kladú podmienky na určité kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia.“

rozsudok NS SR sp. zn. **5 Sži 5/2013 a 5 Sži 6/2013** zo dňa 27. 2. 2014

RNDr. Z. A. žiadala o sprístupnenie **informácií o tarifných, funkčných, mimoriadnych a osobných platoch, výške ich refundácii z finančných prostriedkov z technickej podpory, o všetkých druhoch vyplatených odmien vrátane názvov cieľových úloh, za splnenie ktorých bola časť odmien vyplatená a o ďalších finančných náležitostiach za výkon funkcie alebo za výkon pracovnej činnosti, uhrádzaných zo štátneho rozpočtu SR alebo z iného verejného rozpočtu a medzinárodných inštitúcií všetkých predstavených a vedúcich zamestnancov**

- Sekcie kontroly od apríla 2007 do februára 2008
- Sekcie auditu a kontroly medzin. finanč. zdrojov od apríla 2007 do februára 2008
- Sekcie auditu a kontroly MF SR od marca 2008 do decembra 2010
- Oddelenia vnútornej a cenovej kontroly MF SR od júla 2009 do decembra 2010
- Oddelenia sťažností a petícií MF SR od júla 2009 do decembra 2010

- Žiadateľka žiadala informácie uviesť **jednotlivo za každý kalendárny mesiac** formou **tabuľkových prehľadov** podľa vzorov, uvedených v Prílohe č. 1 a Prílohe č. 2 žiadosti. (*„Keďže predmetom žiadosti bolo sprístupnenie väčšieho počtu oddelených informácií, na uľahčenie dobromyselne vyhotovila tabuľkové prehľady s uvedením špecifikácie požadovaných informácií vychádzajúc z toho, že žalovaný musí mať takéto informácie usporiadané v databázach podľa časovej následnosti.“*)
- Žiadateľka v rámci rozkladu navrhla, aby žiadané informácie **nemuseli byť v tabuľkovej forme, ale v písomnej forme na základe predlôh**, ktoré predmetné informácie obsahujú.

- MF SR odmietlo sprístupniť informácie z dôvodu:
- Zákon neukladá povinnosť vytvárať informácie, ktoré neexistujú vo forme požadovanej žiadateľom
- **Aj v prípade zberu informácií z rôznych predlôh by šlo o vytváranie úplne nových informácií.**

„Skutočnosti uvádzané žalovaným nemožno v jeho rozhodnutí ani v rozhodnutí o odvolaní nemožno považovať za platné dôvody pre nesprístupnenie účastníčkou žiadanej informácie resp. informácií. Skutočnosť, že účastníčka konania „žiadala aj sprístupnenie podrobného členenia všetkých druhov odmien“ v žiadnom prípade neodôvodňuje nesprístupnenie informácií v plnom rozsahu.

*Najvyšší súd poukazuje na to, že čo sa týka formy poskytnutia informácie, absencia povinnosti povinnej osoby vytvárať nové informácie, resp. povinnosti informácie nanovo organizovať, neznamená, že povinná osoba má v prípade takejto požiadavky žiadateľa právo a dôvod informácie nesprístupniť. Pokiaľ tu nie je dôvod na odmietnutie sprístupnenia podľa § 8 a nasl. ZSI, povinnej osobe stále prináleží povinnosť informáciu sprístupniť, **avšak nie je viazaná požadovaným formátom informácie** (napr. osobitná tabuľka). **Informáciu v takom prípade sprístupní vo formáte najmenej invazívnom voči jej pôvodnému formátu.***

„Presunutie“ údajov z viacerých zdrojov do nového dokumentu však nemožno označiť za „tvorbu novej informácie“. Je tu dôvodný predpoklad, že táto migrácia dát sa minimálne v prípade aktuálnych informácií nebude diať ich manuálnym prepisovaním, ale metódou „copy&paste“ s prípadným exportom v tunajšej veci pravdepodobne z programu mzdovej učitárne ministerstva financií. **Rovnako vytvorenie výberu z informácií, ktorými povinná osoba disponuje v členení relevantnom pre ich primárne použitie (tu v prejednávanej veci spracovanie miezd a odvodov), nie je tvorbou novej informácie.** Tou by bola napríklad extrapolácia údajov, vytváranie grafov mzdových výdavkov a pod. Výklad, ktorým argumentuje žalovaný v napadnutom rozhodnutí predstavuje extenzívne chápanie z obmedzenia realizácie práva na prístup k informáciám, čo je neprípustné.“

rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn. 4 As 57/2007
zo dňa 28. novembra 2008.

- žiadateľ požiadal krajský úrad o prehľad žiadostí o informácie podaných v roku 2005, o informácie o uplatnených sankciách a o kópie rozsudkov. Krajský úrad však tvrdil, že v požadovanom rozsahu nie sú informácie evidované a že už by išlo o vytváranie nových informácií.
- Najvyšší správny súd rozhodol, že postup krajského úradu bol nezákonný a v rozsudku uviedol: „**Všetchny informace, které stěžovatel požaduje má krajský úřad k dispozici. Není tedy možné akceptovat argumentaci krajského úřadu, který stěžovateli část informací neposkytl s tím, že informační povinnost podle tohoto zákona se nevztahuje na vytváření nových informací (srovnávacích přehledů, evidencí), neboť stěžovatel žádné nové, dosud nevytvořené informace nepožaduje.**“

Rozsudok ESLP

Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung eines wirtschaftlich gesunden land- und forstwirtschaftlichen Grundbesitzes v. Rakúsko

z 28. novembra 2013

- žiadosť o poskytnutie anonymizovaných **kópií 580 úradných rozhodnutí** rakúskej pozemkovej komisie o prevodoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy v Rakúsku od 1. januára 2000 do 18. júla 2005 – teda za obdobie 4 a pol roka

- argumenty rakúskeho Ústavného súdu:

„17. As to the applicant association’s argument that the Commission’s decision was arbitrary as it had failed to provide reasons, the Constitutional Court referred to the explanatory report on the Information Act and endorsed the Commission’s view **that the applicant association’s request was not merely a question of obtaining information about one or more specific issues, but would require the Commission to compile – of its own motion – all decisions issued over a period of some years, to anonymise them, and to send paper copies thereof to the applicant association.** The Commission had therefore rightly taken the view that **the applicant association’s request did not fall within the scope of section 1 of the Information Act.**

Moreover, the Commission had also dealt with the merits of the request in that it had concluded that **the provision of information could be refused** pursuant to section 3(1) subparagraph (c) of the Information Act **as it would require investigations, calculations or preparations considerably impinging on the fulfilment of its other tasks.**“

- **Argumentácia rakúskej vlády:**

„Government asserted that such interference had been justified. They pointed out in particular that it served legitimate aims: it protected the rights of others – namely their interest in non-disclosure of the contents of proceedings affecting them personally, which might for instance include personal data concerning the location and price of land that had been purchased – and prevented the disclosure of confidential information. Moreover, it served to preserve the **proper functioning of the authority concerned**. Had the applicant association’s request been granted, compliance with **it would have required substantial resources to anonymise numerous decisions issued over a number of years and would thus have jeopardised the fulfillment of the Commission’s main tasks.**“

- **Z rozhodnutia ESĽP:**

„43. Both the Commission and the Constitutional Court relied on a two-fold argument.

Firstly, they considered that the applicant association's **request did not fall within the scope of the Information Act.**

Secondly, they argued that, even if it did, the request could be refused on the grounds that its fulfilment **would require substantial resources which would jeopardise the fulfilment of the Commission's other tasks.**

The Constitutional Court noted in particular that the applicant association's **request was not concerned with obtaining information on one or more specific issues but would have required the Commission to compile, of its own motion, all decisions issued over a period of some years, to anonymise them and to send paper copies thereof to the applicant association.** The Government also relied on this line of argument.“

Záver rozhodnutia ESĽP: porušenie práva na informácie podľa čl. 10

„45. The Court notes that the applicant association, by requesting anonymised copies of the Commission's decisions, accepted that the **decisions at issue contained personal data which would have to be removed before the decisions could be made available.** It also understood that **the production and mailing of the requested copies involved a certain cost, which it proposed to reimburse.** Nevertheless, the applicant association's request met with an unconditional refusal.

46. **Given that the Commission is a public authority deciding disputes over "civil rights" within the meaning of Article 6 of the Convention (see, *Eisenstecken v. Austria*, no. 29477/95, § 20, ECHR 2000-X, with further references), which are, moreover, of considerable public interest, the Court finds it striking that none of the Commission's decisions was published, whether in an electronic database or in any other form. Consequently, much of the anticipated difficulty referred to by the Commission as a reason for its refusal to provide the applicant association with copies of numerous decisions given over a lengthy period was generated by its own choice not to publish any of its decisions.** In this context the Court notes the applicant association's submission - which has not been disputed by the Government - that it receives anonymised copies of decisions from all other Regional Real Property Commissions without any particular difficulties.

- 47. In sum, the Court finds that **the reasons relied on by the domestic authorities in refusing the applicant association's request for access to the Commission's decisions - though "relevant" - were not "sufficient"**. While it is not for the Court to establish in which manner the Commission could and should have granted the applicant association access to its decisions, it finds that a **complete refusal to give it access to any of its decisions was disproportionate**. The Commission, which, by its own choice, held an information monopoly in respect of its decisions, thus made it impossible for the applicant association to carry out its research in respect of one of the nine Austrian *Länder*, namely Tyrol, and to participate in a meaningful manner in the legislative process concerning amendments of real property transaction law in Tyrol. The Court therefore concludes that the interference with the applicant association's right to freedom of expression cannot be regarded as having been necessary in a democratic society.
- 48. **There has accordingly been a violation of Article 10 of the Convention."**

Návrhy na riešenie:

Môžu nastať dva prípady vytvárania novej informácie povinnou osobou:

a) vytvorenie úplne novej informácie. Môže ísť napríklad o situácie, keď žiadatelia požadujú od povinných osôb **vypracovanie rozborov, analýz, referátov, poskytnutie odborných alebo politických stanovísk, prognóz, výkladov právnych predpisov alebo keď posielajú povinnej osobe dotazy na subjektívne názory predstaviteľov povinnej osoby na určitý problém, pričom povinná osoba nemá takéto dokumenty alebo informácie vopred vytvorené (spracované).**

Ak však povinná osoba má vyššie uvedené informácie už spracované v podobe požadovanej žiadateľom, nemôže ich sprístupnenie odmietnuť.

b) vytvorením novej informácie môže byť aj určitý kvalifikovaný spôsob spracovania informácií, ktoré sa už u povinnej osoby nachádzajú, a v dôsledku ktorého vzniká kvalitatívne nová informácia.

- **„Zde pak může být obtížné rozlišit, do jaké míry se ještě jedná o zpracování odpovědi na žádost, t.j. o vyhledání (shromáždění) požadovaných informací a jejich uzpůsobení pro poskytnutí žadateli a kdy již půjde o vytvoření nové informace. Rozlišení obou kategorií nemůže spočívat v pracnosti či době, která by byla potřebná při přípravu odpovědi na žádost (shromáždění informací), neboť tyto faktory zákon o svobodném přístupu k informacím zohledňuje institutem mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací (§ 17 odst. 1), resp. možností prodloužit lhůtu pro poskytnutí informace (§ 14 odst. 7). Rozlišení obou kategorií tudíž musí být hledáno v míře „intelektuální náročnosti“ činnosti, která by byla nutná pro přípravu odpovědi na žádost. Jinak řečeno o vytváření nové informace půjde pouze tehdy, jestliže k vytvoření odpovědi na žádost nestačí pouhé mechanické vyhledání a shromáždění údajů, které má povinný subjekt k dispozici a které jsou žadatelem poptávány, ale jestliže je nezbytné s těmito údaji provádět další zpracování nad rámec prostého „vtělení“ do odpovědi na žádost.“ (FUREK, A. – ROTHANZL, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha: Linde Praha a.s., 2010, s. 60 - 61.)**

*„Typicky se tento rozdíl projeví v souvislosti s dotazy na výsledky určitých řízení týkajících se povinného subjektu nebo jím prováděných (např. v kolika případech udělil povinný subjekt pokutu za spáchaní určitého přestupku v daném roce), případe v souvislosti se žádostmi o sdělení základních informací týkajících se těchto řízení (např. informace o tom, jaká byla výše jednotlivých udělených pokut). **Za předpokladu, že půjde o pouhé mechanické shromáždění dat z jednotlivých spisů, pak se nebude jednat o vytvoření nové informace ... protože zde dochází jen k formálnímu zpracování (shromáždění) informací existujících (jedná se o prosté zpracování odpovědi na žádost)...**“*

(FUREK, A. – ROTHANZL, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha: Linde Praha a.s., 2010, s. 61.

„Pokud by vyhovění tomuto požadavku znamenalo nejen mechanické vynětí určitých informací, ale i jejich kvalifikované zpracování, jednalo by se o vytváření nové informace...“

Jestliže by však při vyhovění požadavku na vyjmutí informace z určitého celku nebylo třeba s těmito informacemi dále nakládat (vyjma prostého uzpůsobení při zpracování odpovědi na žádost), pak se nejedná o vytváření nové informace...“

(FUREK, A. – ROTHANZL, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha: Linde Praha a.s., 2010, s. 134 - 135.)

Zneužívání práva na informace

Žiadosť Transparency International vo veci kauzy „Predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade EÚ“ na ktorú upozornila zamestnankyňa MZV Zuzana Hlávková

Znenie žiadosti:

- **Bod 3. zápisnice prípadne iné interné dokumenty týkajúce sa rokovaní odboru** pre komunikáciu a prezentáciu, ktoré sa konali v období od 1.10.2015 do 4.3.2016, na ktorých sa zúčastnili Zuzana Ľapáková a Zuzana Hlávková, a predmetom ktorých boli otázky týkajúce sa koncertov, kultúrnej prezentácie a mediálnej prezentácie SK PRESS.
- **Bod 4. pokiaľ MZVaEZ nemá k dispozícii požadované dokumenty v zmysle bodu 3 tejto žiadosti, tak žiadame sprístupnenie informácie o počte účastníkov, ich menách a záveroch rokovaní** popísaných v bode 3 tejto žiadosti.

- **Z rozhodnutia MZV o nesprístupnení informácií:**

„...ministerstvu nevyplýva z ustanovení zákona o slobode informácií ani povinnosť vytvárať nové zoznamy informácií o počte účastníkov, ich menách a záveroch z vyššie uvedených rokovaní, keďže v súčasnosti nemá predmetné informácie k dispozícii. (...) Máme za to, že **predmetná žiadosť žiadateľa vykazuje znaky informačného filibusteringu, teda obštrukčnej metódy, pri ktorej nie je dôležitý obsah žiadosti, ale zahltenie a zamestnanie orgánu verejnej správy** činnosťou na spracovaní informácie pre žiadateľa. Žiadateľ žiada všetky informácie, v akejkoľvek forme, nevynímajúc interné dokumenty vrátane poštovej a emailovej komunikácie, pričom ministerstvo nie je povinné selektovať a zhromažďovať informácie požadovaného rozsahu. Zároveň poukazujeme na skutočnosť, že nešlo o jedinú žiadosť zo strany žiadateľa takéhoto typu v krátkom časovom intervale, čo výrazne ovplyvňuje schopnosť ministerstva plniť základné činnosti a úlohy ustanovené právnymi predpismi (**3 Sži 4/2014**).“

Prof. Košičiarová: (in: Dobrovodský, R. – Košičiarová, S.: Právo na informácie. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, s. 22)

„Problematickým sa môže pre povinnú osobu javiť právne vyhodnotenie toho, či možno podanú žiadosť považovať za prejav informačného filibusteringu. Domnievame sa, že len **samotný objem informácií požadovaných oprávnenou osobou nemôže postačovať pre vyvodenie záveru, že ide o prejav zneužitia práva na informácie**. Výnimkou by mohla byť iba situácia, ak by predmetom žiadosti bolo také množstvo požadovaných informácií, z ktorého by bolo vopred zjavne zrejmé, že ich povinná osoba nebude (ani pri všetkom vynaloženom úsilí, ktoré možno od nej za daných organizačných a technických podmienok oprávnene očakávať) spôsobilá poskytnúť žiadateľovi v zákonom stanovenej lehote, a to ani po jej predĺžení. **Ani táto skutočnosť by však nemusela vždy viesť k záveru, že podanie žiadateľa sledovalo informačný filibustering.**

Množstvo požadovaných informácií by sa malo posúdiť kumulatívne, spolu s prihliadnutím na frekvenciu už podaných žiadostí žiadateľa. V prípade informačného filibusteringu by správanie žiadateľa malo byť neprimerané obvyklému správaniu iných žiadateľov v porovnateľných prípadoch. Ak sú naplnené obe podmienky a vybavovanie žiadosti by súčasne malo mať preukázateľne za dôsledok značné sťaženie činnosti povinnej osoby, možno hovoriť o informačnom filibusteringu.

Napriek tomu právne vyhodnotenie situácie by sa muselo odvíjať od prípadu k prípadu. Vždy sa bude vyžadovať podrobné a presvedčivé odôvodnenie zo strany povinnej osoby vo vydanom rozhodnutí, ktoré by, samozrejme, bolo preskúmateľné súdom.“

Neprípustné zužovanie rozsahu sprístupňovaných informácií

o tzv. prevádzkové informácie

Prípad z praxe: žiadosť podaná mestu Martin:

„Dňa 28.4.2016 bola Mestskému úradu v Martine doručená žiadosť o poskytnutie informácií žiadateľa... v ktorej požadoval sprístupnenie nasledovných informácií:

- zápisníc alebo akýchkoľvek písomných výstupov inventarizačných komisií alebo iných inventarizačných orgánov mesta Martin alebo mestského úradu Martin za roky 2007 až 2016
- zápisníc alebo akýchkoľvek písomných výstupov likvidačných komisií alebo iných orgánov mesta Martin alebo mestského úradu Martin, ktoré majú v kompetencii likvidačné procesy majetku mesta Martin za roky 2007 až 2016 (...)

Rozhodnutie Mestského úradu v Martine

„Z vyššie uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že hoci povinná osoba má k dispozícii požadované informácie, tieto sa netýkajú jej rozhodovacej právomoci v oblasti verejného práva, ale ide o informácie prevádzkovej povahy a tieto nespádajú pod režim sprístupňovania informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.“

• Rozsudok Najvyššieho súdu SR 3 Sži 5/2013

žiadosť o informácie o dochádzke zamestnancov na Štatistickom úrade

„Podľa § 26 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov Štatistický úrad Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť štátnej štatistiky. Žiadaná informácia sa netýka štátnej štatistiky, ale **má prevádzkovo pracovný charakter a týka sa vnútornej činnosti organizácie bez priameho dopadu vo vzťahu k verejnosti.** (...)

Z ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. vyplýva, že povinné osoby majú informačnú povinnosť v právnom režime tohto zákona v rozsahu zverených úsekov štátnej správy, samosprávy, alebo zákonom prenesenej verejnej správy. Záverečná formulácia v § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. túto priamu súvislosť potvrdzuje.

V oblasti prevádzkovej, vnútornej činnosti orgánov verejnej správy senát nezistil právny základ na poskytnutie informácie v režime zákona č. 211/2000 Z.z.

Senát dospel k záveru, že princíp dobrej verejnej správy vyžaduje, aby orgány verejnej správy riadne a včas plnili zákonom uloženú informačnú povinnosť. Napríklad žalovaný na úseku štatistiky. (...) Ak má informácia pôvod v oblasti verejnej správy, v ktorej povinná osoba vykonáva rozhodovaciu činnosť, implicitne, charakterom informácie je daný aj právny záujem na jej poskytnutí. (...) Vzhľadom na uvedené východiská senát dospel k záveru, že **súhrnná evidencia dochádzky zamestnancov je prevádzkovou informáciou žalovaného, ktorú nemožno subsumovať pod povinnosť podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.**

Senát si je vedomý toho, že extenzívnym výkladom zákona č. 211/2000 Z.z. by bolo možné rozšíriť informačnú povinnosť povinných osôb na akýkoľvek údaj, ktorý majú k dispozícii. V tom prípade však dochádza k výraznému narušeniu princípu dobrej verejnej správy.“

Avšak z nálezu Ústavného súdu vyplýva opačný záver:

Z nálezu I. ÚS 236/2006:

*„Ďalej treba konštatovať, že všetky povinné osoby vyplývajúce z ustanovenia § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona o slobode informácií majú v zásade *ratione materiae* **plnú informačnú povinnosť v rozsahu svojej činnosti. Jedinou výnimkou sú právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií, pretože rozsah informačnej povinnosti týchto subjektov je *ratione materiae* vymedzený tak, že sa týka iba ich rozhodovacej činnosti, nie teda celej činnosti. (...)***

Z nálezu I. ÚS 236/2006:

*Z dosiaľ uvedenej analýzy možno dospieť k záveru, že plná informačná povinnosť voči každému je z hľadiska čl. 26 ods. 4 ústavy namieste buď vtedy, keď ide o subjekt, ktorý hospodári s verejnými financiami, resp. nakladá s majetkom štátu alebo obcí, alebo vtedy, ak ide o subjekt, ktorý bol kreovaný zákonom alebo na základe zákona, ktorý patrí do oblasti verejného práva. V týchto prípadoch je daný verejný záujem na plnej informačnej povinnosti, ktorý potláča do úzadia prípadný záujem týchto subjektov na ochrane ich práv a slobôd. Ochrana práv a slobôd subjektu, ktorý má informačnú povinnosť, by totiž inak mohla byť legitímnym dôvodom na obmedzenie práva každého na informácie podľa čl. 26 ods. 4 ústavy. **Hospodárenie s verejnými financiami a štátnym, resp. obecným majetkom zakladá verejný záujem na transparentnosti fungovania takéhoto subjektu kvôli možnosti verejnej kontroly zo strany občanov a posilneniu dôvery občanov v zákonné nakladanie s verejnými prostriedkami a majetkom.***

Dôsledky zúženia informačnej povinnosti v zmysle **rozsudku Najvyššieho súdu SR 3 SŽi 5/2013**:

- vylúčenie podstatného množstva informácií spod pôsobnosti zákona 211/2000
- utajenie informácií o hospodárení štátnych orgánov
- obmedzenie verejnej kontroly iba na rozhodovaciu činnosť v oblasti verejnej správy
- rozpočtové a príspevkové organizácie (povinné osoby podľa § 2 ods. 2) by mali rozsiahlejšiu informačnú povinnosť ako štátne orgány.
- úplné vyčiernenie celého textu všetkých povinne zverejňovaných zmlúv obsahujúcich informácie o nakladaní s verejnými prostriedkami (t.j. prevádzkové informácie) – vzhľadom na § 5a ods. 4

§ 5a zákona 211/2000

(4) Ustanovenie povinne zverejňovanej zmluvy, ktoré obsahuje informáciu, **ktorá sa podľa tohto zákona nesprístupňuje**, sa nezverejňuje.

Rozsudok Najvyššieho súdu **3 SŽi 4/2011** z 03.10.2011

- žiadosť o sprístupnenie všetkých pokynov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, týkajúcich sa veci vedenej na Okresnej prokuratúre Bratislava I pod sp. zn. Pd 88/08
- Nesprístupnenie informácií odôvodnila prokuratúra aj tým, že vydanie pokynu nadriadeným prokurátorom podriadenému prokurátorovi nie je vykonávaním rozhodovacej činnosti v oblasti verejnej správy, ale aktom riadiacim, resp. organizačným, a informačná povinnosť ako je upravená v § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. sa na výkon riadiacich a organizačných oprávnení nevzťahuje.

z rozsudku Najvyššieho súdu 3 Sži 4/2011:

„V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti názor, vyslovený v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 236/06 zo dňa 28. júna 2007, v zmysle ktorého „všetky povinné osoby vyplývajúce z ustanovenia § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona o slobode informácií majú v zásade ratione materiae plnú informačnú povinnosť v rozsahu svojej činnosti. Jedinou výnimkou sú právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií, pretože rozsah informačnej povinnosti týchto subjektov je ratione materiae vymedzený tak, že sa týka iba ich rozhodovacej činnosti, nie teda celej činnosti.

Z uvedeného vyplýva, tak ako tvrdil žalobca, že štátne orgány majú plnú informačnú povinnosť v rozsahu svojej činnosti, a informačná povinnosť len v rozsahu rozhodovacej činnosti sa týka iba právnických osôb a fyzických osôb, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy.“

- **Fiktívne rozhodnutie vs. písomné rozhodnutie**

Rozsudok Najvyššieho súdu SR 5 Sži 24/2012

„...ak rozhodnutie o žiadosti o informáciu bolo vydané, „fiktívne rozhodnutie“ sa stáva bezpredmetným.“

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky 6 A 118/2000

*„Uvedené negativní fiktivní rozhodnutí má za následek, že věc je rozhodnutá (res iudicata) a řízení o ní je skončeno. S ohledem na zákaz dvojího projednání téže věci pak po právní moci negativního fiktivního rozhodnutí nemohla předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost znovu o rozkladu žalobce rozhodnout napadeným rozhodnutím. **Pokud tak rozhodla, nastala v daném případě situace, že o jedné a téže věci ohledně týchž subjektů bylo rozhodnuto dvakrát, takže napadené rozhodnutí trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost.**“*

- **nové Rozhodnutie Veľkej komory ESĽP:
osobné údaje vs. právo na informácie**

Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary

„194. In the present case, the information requested consisted of the **names of public defenders and the number of times they had been appointed to act as counsel in certain jurisdictions**. For the Court, the request for **these names, although they constituted personal data, related predominantly to the conduct of professional activities in the context of public proceedings. In this sense, public defenders' professional activities cannot be considered to be a private matter**. Moreover, the information sought did not relate to the public defenders' actions or decisions in connection with the carrying out of their tasks as legal representatives or consultations with their clients. The Government have not demonstrated that disclosure of the information requested for the specific purposes of the applicant's inquiry could have affected the public defenders' enjoyment of their right to respect for private life within the meaning of Article 8 of the Convention.

195. The Court also finds that the disclosure of public defenders' names and the number of their respective appointments would not have subjected them to exposure to a degree surpassing that which they could possibly have foreseen when registering as public defenders (compare and contrast *Peck v. the United Kingdom*, no. 44647/98, § 62, ECHR 2003-I). There is no reason to assume that information about the names of public defenders and their appointments could not be known to the public through other means, such as information contained in lists of legal-aid providers, court hearing schedules and public court hearings, although it is clear that it was not collated at the moment of the survey. (...) There has accordingly been a violation of Article 10 of the Convention.

- 198. Having regard to the considerations in paragraphs 194-196, the Court does not find that the privacy rights of the public defenders would have been negatively affected had the applicant NGO's request for the information been granted. **Although the information request admittedly concerned personal data, it did not involve information outside the public domain.** As already mentioned above, it consisted only of information of a statistical nature about the number of times the individuals in question had been appointed to represent defendants in public criminal proceedings within the framework of the publicly funded national legal-aid scheme.
- 199. The **relevant Hungarian law, as interpreted by the competent domestic courts, excluded any meaningful assessment of the applicant's freedom-of-expression rights under Article 10 of the Convention**, in a situation where any restrictions on the applicant NGO's proposed publication – which was intended to contribute to a debate on a matter of general interest – would have required the utmost scrutiny.“

Právo na informácie vs. utajované skutočnosti

rozsudok ESĽP

Youth Initiative for Human Rights v. Srbsko

z 25. júna 2013

Žiadosť o informáciu o počte osôb sledovaných srbskou tajnou službou elektronickými prostriedkami v roku 2005

srbský infozákon – § 9

“Access to information of public interest may be refused, if its disclosure would:

(5) Disclose information or a document formally qualified as State, official, commercial or other secret, or as accessible to a limited group of people, if the disclosure of that information or document could seriously undermine a legitimate interest which has priority over freedom of information.”

ESLP v rozsudku uvádza deklaráciu OSN:

The Joint Declaration by the United Nations Special Rapporteur on Freedom of Opinion and Expression, the OSCE Representative on Freedom of the Media and the OAS Special Rapporteur on Freedom of Expression of December 2004:

„Exceptions should apply only where there is a risk of substantial harm to the protected interest and where that harm is greater than the overall public interest in having access to the information. The burden should be on the public authority seeking to deny access to show that the information falls within the scope of the system of exceptions. ...

Certain information may legitimately be secret on grounds of national security or protection of other overriding interests. However, secrecy laws should define national security precisely and indicate clearly the criteria which should be used in determining whether or not information can be declared secret, so as to prevent abuse of the label 'secret' for purposes of preventing disclosure of information which is in the public interest.“

„20. With regard to the second and third objections, the Court recalls that **the notion of “freedom to receive information” embraces a right of access to information** (see *Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary*, no. [37374/05](#), § 35, 14 April 2009). The Court has also held that when a non-governmental organisation is involved in matters of public interest, such as the present applicant, it is exercising a role as a public watchdog of similar importance to that of the press (*Animal Defenders International v. the United Kingdom [GC]*, no. [48876/08](#), § 103, 22 April 2013). **The applicant’s activities thus warrant similar Convention protection to that afforded to the press** (see *Társaság a Szabadságjogokért*, cited above, § 27). Accordingly, the Government’s remaining objections must also be rejected.“

- **Z rozsudku ESĽP:**

„24. The Court notes that the applicant requested the intelligence agency to provide it with some factual information concerning the use of electronic surveillance measures. The agency first refused the request, relying thereby on the statutory provision applicable to secret information. After an order by the Information Commissioner that the information at issue be nevertheless disclosed, the intelligence agency notified the applicant that it did not hold that information. **As the applicant was obviously involved in the legitimate gathering of information of public interest with the intention of imparting that information to the public and thereby contributing to the public debate, there has been an interference with its right to freedom of expression** (see, by analogy, *Társaság a Szabadságjogokért*, cited above, § 28, and *Kenedi v. Hungary*, no. [31475/05](#), § 43, 26 May 2009).

25. The exercise of freedom of expression may be subject to restrictions, but any such restrictions ought to be in accordance with domestic law. **The Court finds that the restrictions imposed by the intelligence agency in the present case did not meet that criterion.** The domestic body set up precisely to ensure the observance of the Freedom of Information Act 2004 examined the case and decided that the information sought had to be provided to the applicant. **It is true that the intelligence agency eventually responded that it did not hold that information, but that response is unpersuasive in view of the nature of that information (the number of people subjected to electronic surveillance by that agency in 2005) and the agency's initial response.**

26. The Court concludes that the obstinate **reluctance of the intelligence agency of Serbia to comply with the order of the Information Commissioner was in defiance of domestic law and tantamount to arbitrariness.**

There has accordingly been a violation of Article 10 of the Convention.“

Ďakujem za pozornosť!